

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет культурології та соціальних комунікацій
Кафедра музейно-туристичної діяльності

Силабус
навчальної дисципліни
«КУЛЬТУРНІ ІНДУСТРІЇ»

Галузь знань – 02 Культура і мистецтво

Спеціальність – 028 Менеджмент соціокультурної діяльності

Освітньо-професійна програма – Менеджмент культури

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Харків, 2024

Силабус склав:

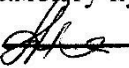
Мірошніченко В., канд. культурології, ст. викладач кафедри музейно-туристичної діяльності

Мова навчання – українська.

Силабус затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від 15 серпня 2024 р

Завідувач кафедри менеджменту культури

та соціальних технологій Геннадій АФЕНЧЕНКО

Силабус затверджено на засіданні ради факультету культурології
та соціальних комунікацій

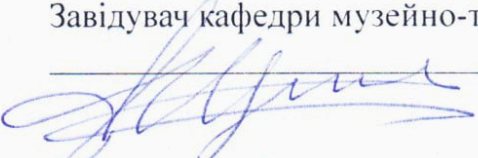
Протокол № 1 від 26.08.24

Голова ради факультету Наталя КОРЖИК

Зміни до силабусу затверджені на засіданні кафедри

Протокол № 10 від 20 листопада 2024 р.

Завідувач кафедри музейно-туристичної діяльності

 Анатолій ЩЕРБАНЬ

Зміни до силабусу затверджені на засіданні ради факультету культурології
та соціальних комунікацій

Протокол № 6 від 21.11.24

Голова ради факультету Наталя КОРЖИК

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО КУРС

Назва курсу	Культурні індустрії
Викладач (- і)	Мірошниченко Вадим Сергійович
Профіль викладача (- ів)	https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=hj2GHq8AAAAJ
Контактний телефон та емейл	vadym_miroshnychenko@xdak.ukr.education
Інформація про консультації	Месенджери (з 10-00 до 18-00, неділя - вихідний)
Логіка вивчення курсу	Історія світової культури, Історія образотворчого мистецтва, Соціологія культури

2. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

«Культурні індустрії» є дисципліною, яка читається для студентів бакалаврів і спрямована на осмислення феномену культуріндустрій, їх структуруючих форм і процесів, які є домінуючими у сучасній соціокультурній реальності.

3. МЕТА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Метою викладання навчальної дисципліни є поглиблення системи знань щодо культурних індустрій, структурування певного досвіду аналізу культурних практик; опанування методиками, правилами організації інформаційного забезпечення, ознайомлення з існуючими у сучасній науковій парадигмі термінами; ознайомлення з основами дисципліни.

4. КОМПЕТЕНТНОСТІ

ЗК3	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК6	Здатність до пошуку, оброблення й аналізу інформації з різних джерел.
ЗК8	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ФК1	Здатність критично усвідомлювати взаємозв'язок між культурними, соціальними та економічними процесами.
ФК8	Здатність діяти соціально відповідально.

5. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПРН2. Збирати та впорядковувати інформацію.
ПРН9. Оцінювати сучасну соціокультурну ситуацію.

6. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Ознаки курсу	Обов'язкова (вибіркова) компонента
Формат курсу	Денна форма навчання, семестр
Обсяг курсу	Зазначте за навчальним планом Кількість кредитів – 4 Загальна кількість годин – 120 Тижневих годин для денної форми навчання - 3 аудиторних – 40 самостійної роботи студента – 80
Технічне і програмне забезпечення	Мультимедійне обладнання, Windows 10, Google Workspace for Education
Форми, види навчальних занять та методи навчання	Форми: навчальні заняття, самостійна робота Види: лекція, семінарське заняття. Методи: Пояснювально-ілюстративний: розповідь, пояснення, метод прикладу, демонстрація.

	Проблемного викладення: лекція. Частково-пошуковий: дискусія. Дослідницький: пошук інформації, узагальнення.
Поточний контроль	Усне опитування
Підсумковий контроль	Екзамен
Політика курсу	Обов'язковими умовами опанування навчальної дисципліни є: Систематичне виконання усіх поставлених завдань; Дисциплінарні та організаційні вимоги (політика щодо відвідування, використання електронних пристроїв під час занять, їжі та напоїв тощо); Дедлайни, запізнені завдання, пропущені завдання (лікарняні, академічна мобільність та ін.); Дотримання «Правил внутрішнього розпорядку для осіб, які здобувають вищу освіту в Харківській державній академії культури» (https://ic.ac.kharkov.ua/norm_base/pvr/pravila_s_20.pdf); Дотримання академічної доброчесності (інформація щодо академічної доброчесності – сайт ХДАК – https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/acad_dobr/acad_dobr.html); «Кодекс академічної доброчесності Харківської державної академії культури» (https://ic.ac.kharkov.ua/norm_base/kodeks_ad/kodeks_ad.html); Запобігання / протидія булінгу (цькуванню) — («Положення про політику запобігання і протидії булінгу (цькуванню) у ХДАК» https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_pzpb22.pdf Невідкладне вирішення конфліктних ситуацій здійснюється відповідно до «Положення про політику і процедури вирішення конфліктних ситуацій в освітньому процесі в ХДАК» (https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_ppvks2.pdf) Визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти здійснюється відповідно до «Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти у ХДАК» (https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_pvrn_23.pdf) Відпрацювання пропущених занять на основі самостійної роботи з наданням відповідних результатів за встановленими формами виконання.

7. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем (або блоків)	Разом м годин	Лекційні	Семінарські	Практичні	Сам. робота
Тема 1. Культурна індустрія чи/або культурні індустрії: поняття, топос, сенси	17	4			13
Тема 2. Дискурси: гуманітарні науки і культурні індустрії як проблема	17	4			13
Тема 3. Діджитал: культура як інтерфейс і простір для цифрових практик	17	4			13

Тема 4. Висловлювання про естетизм: відсутність кордонів, нова тотальність. Маргіналії	17	2			13
Тема 5. Культура, ідеологія, метаксис. Ситуація метамодернізму	11	2			9
Тема 6. Перформанс, гепенінг, акціонізм. Культурні індустрії як суб'єкт і об'єкт дії	17	4			13
Тема 7. Оригінал, копія, симулякр і культура «post»	15	2			13
Тема 8. Економіка. Консьюмеризм. Медіа	15	2			13
Тема 9. Дискусія із приводу Франкфуртська школа соціальних досліджень	2		2		
Тема 10. Дискусія на тему культурного артефакту та його ролі в сучасному мистецтві та медіа	4		4		
Тема 11. Дискусія на тему метамодернізму	4		4		
Тема 12. Дискусія на тему семіотики фільмічного і фотографічного	4		4		
Тема 13. Дискусія на тему деконструкції наук про людину і культурних індустрій	2		2		
Всього	120	24	16		80

8. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Політики курсу

- Дотримання політики академічної доброчесності. У випадку недотримання принципів академічної доброчесності, виконані завдання не будуть зараховані. Також не допускається повторне перевиконання завдань;
- Важливо відвідувати заняття, брати участь у дискусіях під час семінарських занять і ставити уточнюючі питання лектору після основної частини лекції;
- Дотримуватися елементарних етичних норм;
- Студенти мають право робити аудіозапис, відео- чи фото-зйомку (або стрім) заняття для свого особистого використання виключно за погодженням з викладачем. Розміщувати подібні матеріали у вільний доступ лише за письмової згоди викладача;
- Відпрацювання занять, які були пропущені без поважних причин, не допускається. У випадку наявності документа, який засвідчує поважність причини відсутності, відпрацювання заняття допускається (максимум 2 заняття). Пропущене заняття відпрацьовується у письмовій формі (індивідуальне завдання);

- Студенти мають опрацювати обов'язкові джерела до початку заняття, а також вчасно виконувати поставлені завдання. У разі недотримання передбачених термінів виконання завдань, бали за виконання не зараховуються.

Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання курсу	Активна участь в роботі протягом семестру – 1 бал (за одне заняття). Відповідь під час семінарського заняття – до 8 (6 семінарів) + до 6 (теми семінарів на які відводиться по два заняття) балів. Відпрацювання пропущеного заняття – до 4 балів. Залік – до 40 балів. Зазначені бали слід розуміти як максимально можливі.
Семінарські заняття	Семінарське заняття передбачає опрацювання запропонованих матеріалів та активну участь у їхньому обговоренні. Важливо надавати критичний аналіз і демонструвати реальну підготовку до заняття, а не загальні знання. У випадку, якщо студент/-ки пропустили семінарське (чи лекційне) заняття з поважних причин (допускається відпрацювання двох занять), вони мають право відпрацювати пропущене заняття. Формою відпрацювання є написання короткої рецензії (тема рецензії залежить від теми пропущеного заняття та узгоджується з викладачем).
Умови допуску до підсумкового контролю	Наявність набраних 60 балів.

Види робіт (ОБОВ'ЯЗКОВІ)	Бали
Участь у семінарських заняттях	$6 \cdot 8 + 2 \cdot 6 = 60$
Залік	40
Усього	100
Види робіт (ДОДАТКОВІ)	
Активна участь під час лекцій	$1 \cdot 8 = 8$
Відпрацювання 2 занять, на яких були відсутні за поважних причин	$2 \cdot 4 = 8$
Усього	16

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Шкала оцінювання: національна та ECTS			
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

9. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема 9. Дискусія із приводу: Франкфуртська школа соціальних досліджень

Семінарське заняття 1: Т. Адорно і М. Горкгаймер «Діалектика Просвітництва», В. Беньямін «Мистецький твір у добу своєї технічної відтворюваності». – 2 год.

Мета: структурувати знання з навчальної дисципліни

Зміст та послідовність виконання завдання

1. Проблема мімесу в мистецтві.
2. Поєднання бізнесу і задоволення в культурних індустріях.
3. Чи надають культурні індустрії вибір споживачу. Тема суб'єкта і об'єкта конс'юмеризму.
4. Тотальність культурних індустрій. Чи існують альтернативи?
5. Одновимірна людина чи одновимірність людини?

Література [6, 11, 14, 20].

Тема 10. Дискусія на тему культурного артефакту та його ролі в сучасному мистецтві та медіа

Семінарське заняття 2: Тьєррі де Дюв «Артефакт». – 4 год.

Мета: поглибити знання з теми лекційного матеріалу

Зміст та послідовність виконання завдання

1. Функціонування речі в постіндустріальному суспільстві.
2. Технології перетворення: від повсякденного до арт-об'єкту.
3. «Все є мистецтво!»: про висловлювання художника.

Література [6, 13, 14, 15, 20].

Тема 11. Дискусія на тему метамодернізму

Семінарське заняття 3: Т. Вермюлена та Р. ван ден Аккера «Нотатки про метамодернізм». – 4 год.

Мета: поглибити знання з теми лекційного матеріалу

Зміст та послідовність виконання завдання

1. Люк Тернер: Маніфест метамодерніста.
2. Марксистська критика культури Т. Вермюленом і Р. ван ден Аккером.
3. Головні риси метамодернізму як одного з варіантів осмислення сучасного суспільства.

Література [9, 17, 20].

Тема 12. Дискусія на тему семіотики і психоаналізу фільмічного і фотографічного
Семінарське заняття 4: Р. Краусс «Фотографічне: досвід теорії розходжень» та К. Метц
«Означник як уявне. Психоаналіз і кіно». – 4 год.

Мета: структурувати знання з навчальної дисципліни

Зміст та послідовність виконання завдання

1. Психоаналітичний підхід до інтерпретації кінематографу.
2. Аналіз режисерського і масового кінематографу виходячи з психоаналітичного підходу.
3. Основні тези Р. Краусс щодо мистецтва і розуміння фотографічного. Дискурсивні простори фотографії.

Література [11, 13, 14, 15, 18].

Тема 13. Дискусія на тему деконструкції наук про людину і культурних індустрій
Семінарське заняття 5: Ж. Дерріда «Структура, знак і гра в дискурсі наук про людину» з
книги «Письмо та відмінність». – 2 год.

Мета: поглибити знання з теми лекційного матеріалу

Зміст та послідовність виконання завдання

1. Деконструкція гуманітарного дискурсу.
2. Концепт архе.
3. Подія розриву, розпаду структури в науках про людину.
4. Відмінність між сигніфікатом та сигніфікантом і способи її подолання.
5. Що таке гра сигніфікантів?

Література [7, 12, 14].

10. ПИТАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Культурна індустрія чи/або культурні індустрії: поняття, топос, сенси
Самостійна робота студентів: Обличчя на продаж: досвід поп-культури. – 13 год.

Мета: структурувати знання з навчальної дисципліни.

Завдання:

- 1.Опрацювати лекційний матеріал, звертаючись, до списку рекомендованих джерел інформації.
- 2.Проаналізувати концепт television studies
- 3.Визначити типові риси культурних індустрій сер. XX ст. і поч. XXI ст.

Література [3, 4, 7, 8, 17, 20].

Тема 2. Дискурси: гуманітарні науки і культурні індустрії як проблема
Самостійна робота студентів: Культурний капітал та символічний обмін. – 13 год.

Мета: поглибити знання з дискурсів гуманітарних наук щодо культурних індустрій.

Завдання:

1. Опрацювати дослідження Жана Бодрійяра «Символічний обмін і смерть».
2. Опрацювати дослідження Томаша Седлачека «Економіка добра і зла».

Література [3, 4, 7, 8, 17, 20].

Тема 3. Діджитал: культура як інтерфейс і простір для цифрових практик

Самостійна робота студентів: Маркетизація культури. – 13 год.

Мета: структурувати знання з теми.

Завдання:

1. Визначити різницю між поняттями: культурні індустрії та креативні індустрії, творчість та креативність.
2. Проаналізувати чотири хвилі маркетизації культури за Девідом Хезмондалшем.

Література [3, 4, 8, 9, 15, 16, 20].

Тема 4. Висловлювання про естезис: відсутність кордонів, нова тотальність. Маргіналії

Самостійна робота студентів: Віртуальна реальність в контексті споживання. – 13 год.

Мета: поглибити знання з лекційного матеріалу.

Завдання:

1. Які концептуальні новації в мистецтві спровокувала віртуальна реальність.
2. Доповнена реальність та нова геймерська культура.

Література [3, 4, 9, 15, 16, 20].

Тема 7. Оригінал, копія, симулякр і культура «post»

Самостійна робота студентів: Гаджет і особистість. – 13 год.

Мета: структурувати знання з теми.

Завдання:

1. Проілюструвати на прикладах і осмислити тезу: «гаджет – є продовженням людини».
2. Чим стає гуманізм в умовах пост-сучасності?

Література [3, 4, 9, 15, 16, 20].

Тема 8. Економіка. Консьюмеризм. Медіа

Самостійна робота студентів: Поп-арт: конструювання особистості. – 15 год.

Мета: поглибити знання з теми лекційного матеріалу.

Завдання:

1. Проаналізувати техніку роботи Енді Воргола.
2. Визначити власне ставлення до стріт-арту і графіті в контексті мистецтво/варварство.

Література [1, 3, 4, 8, 10, 13, 20].

11. ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОЇ ФОРМИ КОНТРОЛЮ

1. Поняття культуріндустрії за Т. Адорно та М. Горкгаймером.
2. Від Просвітництва до неоміфологій.
3. Тоталітарність культуріндустрій.
4. Культура як бізнес.
5. Технічна раціональність як спосіб функціонування в сучасних умовах.
6. Суспільство примусу.
7. Поняття кліше в культуріндустріях.
8. Культуріндустрія як абсолютизована імітація.
10. «Легке» мистецтво.
11. Дозвілля як пролонгація праці.
12. Спрощення трагічного і спрощення особистості.
13. Поняття мімесису в культуріндустрії.
14. Фантазми та фантазії в суспільстві споживання.
15. Гламур як стиль життя.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ

Базова

1. Безгін І. Д. (2005). *Мистецтво і ринок*. Київ: ВВП Компас.
2. Бабенко Н. Б. (2008). *Соціально-культурне прогнозування: навч. посібн.* Київ: ДАКККіМ.
3. Гагоорт Г. (2008). *Менеджмент мистецтва. Підприємницький стиль*. Львів: Літопис.
4. Янишин С. (2012). *Маркетинг: навч. посіб.* Львів: Магнолія-2006.
5. Шейко В. М. Богущкий Ю. П., (2012). *Культурологія: навч. посібн.* Київ: Знання.

Допоміжна

6. Адорно Т. (2002). *Теорія естетики*. [Пер. з нім. П. Тарашук]. Київ : Основи.
7. Баррі П. (2008). *Вступ до теорії: літературознавство та культурологія*. [Пер з англ. О. Погинайко]. Київ: Смолоскип.
8. Варуфакіс Я. (2018). *Розмови з донькою про економіку. Коротка історія капіталізму*. [Пер. з англ. Ю. Скавінського]. Львів. ВСЛ.

9. Akker van den R., Vermeulen T. (2010). *Notes on Metamodernism. Metamodern*. <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.3402/jac.v2i0.5677>
10. Бауман З. (2008). *Глобалізація. Наслідки для людини і суспільства*. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія».
11. Бен'ямін В. (2002). *Вибране*. [Пер. з нім. Ю. Рибачука, Н. Лозинської]. Львів: Літопис.
12. Деріда Ж. (2004). *Письмо та відмінність*. [Пер. з фр. В. Шовкун]. Київ: Основи.
13. Duve de T. (2006). *Résonnances du readymade. Duchamp entre avant-garde et tradition*. Paris: Hachette littérature.
14. Жижек С. (2018). *Погляд навскіс. Вступ до теорії Жака Лакана через популярну культуру*. [Пер. з англ. П. Швед]. Київ: Комубук.
15. Krauss R. (1990). *Le Photographique : Pour une théorie des écarts*. Paris: Macula.
16. Мак-Люен М. (2001). *Галактика Гутенберга: становлення людини друкованої книги*. [Пер. з англ. В. І. Постнікова, С. В. Єфремова]. Київ : Ніка-Центр.
17. Маффесолі М. (2018). *Час племен. Занепад індивідуалізму у постмодерному суспільстві*. Київ : НАУКМА.
18. Metz C. (1977). *Le Signifiant imaginaire: Psychanalyse et cinema*. Paris: Union générale d'éditions.
19. Фуко М. (2003). *Археологія знання*. [Пер з фр. В. Шовкун]. Київ: Основи.
20. Hesmondhalgh D. (2018). *The Cultural Industries*. London: SAGE.